

נוטל שערו וצפרניו

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף צד עמוד ב

משנה. הנוטל צפרניו זו בזו, או בשיניו, וכן שערו, וכן שפמו, וכן זקנו, וכן הגודלת, וכן הכוחלת, וכן הפוקסת - רבי אליעזר מחייב, וחכמים אוסרין משום שבות. גמרא. אמר רבי אלעזר: מחלוקת ביד, אבל בכלי חייב. - פשיטא, זו בזו תנן! - מהו דתימא: רבנן בכלי נמי פטרי, והא דקתני זו בזו - להודיעך כחו דרבי אליעזר, קא משמע לן. ואמר רבי אלעזר: מחלוקת לעצמו, אבל לחבירו - דברי הכל פטור. - פשיטא, צפרניו תנן! - מהו דתימא: רבי אליעזר לחבירו נמי מחייב, והא דקתני צפרניו - להודיעך כחן דרבנן, קא משמע לן. וכן שערו כו'. תנא: הנוטל מלא פי הזוג - חייב. וכמה מלא פי הזוג? אמר רב יהודה: שתיים. והתניא: ולקרח שתיים! - אימא: וכן לקרחה שתיים. תניא נמי הכי: הנוטל מלא פי הזוג בשבת - חייב, וכמה מלא פי הזוג - שתיים, רבי אליעזר אומר: אחת. ומודים חכמים לרבי אליעזר במלקט לבנות מתוך שחורות, שאפילו אחת חייב. ודבר זה - אף בחול אסור, משום שנאמר לא ילבש גבר שמלת אשה.

2. תוספות מסכת שבת דף צד עמוד ב

אבל בכלי ד"ה חייב - היינו כרבי יהודה דמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה וא"ת ודילמא רבנן כר"ש סבירא להו ומנא ליה דמחייב בכלי ויש לומר דא"כ ליפלגי בכלי להודיעך כחן דרבנן והא דקאמר מהו דתימא רבנן בכלי נמי פטרי היינו פירושו דס"ל כר"ש וכדפרישית אבל רש"י פירש דפטרי משום דלא שייכא גזיזה אלא בצמר ואין נראה לר"י דבהא ליכא למיטעי דבכל בעלי חיים שייכא גזיזה כדאמר לעיל התולש כנף חייב משום גזוז.

3. חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף קו עמוד א

. . . . וכבר דמיתי זה לגוזז ונוטל שערו וצפרניו בין לתקן גופו ולייפות עצמו בין לצורך השער והגיזה כולן מלאכה הצריכה לגופה היא מפני שהכל דבר אחד והנטילה היא עצמה המלאכה. . . .

4. תוספות מסכת שבת דף עג עמוד ב

וצריך לעצים - נראה דאפילו לר' יהודה דמחייב מלאכה שאינה צריכה לגופה בעינן צריך לעצים דלא מיקרי בעצים קוצר אלא בענין זה. . . .

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמ

סעיף א

אסור ליטול שערו או צפרניו, * (א) בין ביד (ב) בין בכלי, בין לעצמו א בין לאחרים, * (ג) וחייב * על ב שתי שערות; * ומלקט לבנות מתוך שחורות, * (ד) אפי' באחת, חייב, ודבר זה אפי' בחול אסור משום (ה) לא ילבש גבר שמלת אשה (דברים כב, ה) הגה: ועיין לעיל סוף סימן ש"ג דין סריקה וחפיפה.

6. ביאור הלכה סימן שמ סעיף א ד"ה * וחייב וכו'

* וחייב וכו' - הנה התוס' כתבו דזהו דוקא לר"י דמלאכה שאין צריך לגופה חייב אבל לר"ש פטור אף בכלי ומשום זה תמהו האחרונים על הרא"ש והטור שהעתיקו הדין הלא הם פסקו כר"ש וגם המחבר האיך סתם הדין בזה בסתמא ובס"י שט"ז ס"ח מצדד בדעה הראשונה לפטור והמ"א בסק"א כתב דלמ"ד דמשאצ"ל פטור מיירי בשצריך לשערן אלא דקשה על דבריו דלפ"ז אמאי פסק דבמלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב הא מ"מ א"צ להשער גופא דאף אם נימא דמיירי שצריך להשערה האחת שליקט הא בעצמה בלבד לית בה שיעורא לחיוב וכי משום דעושה תועלת היפוי בליקוט

השערה האחת יושלם בזה השיעור של ב' שערות הצריך לגופן אח"כ מצאתי לאחד שהקשה כן ונראה דמטעם קושיא זו נייד הגר"א מדברי המ"א וציין על הדין דמלקט שחורות וכו' סתם כדעת הרמב"ם דהלכה כר"י במלאכה שאצ"ל עכ"ל וכן במכות כ' ע"ב ציינו דבריהם בשם רשב"ם ג"כ על מימרא זו דמלקט וכו' (ואולי י"ל בדוחק דברי המ"א דכיון דחשיבא מלאכת גזיזה בזה אפילו בשערה אחת משום שמתיפה עי"ז ממילא חשיב אח"כ צריך לגופה ג"כ במה שצריך לשערה זו בלבד) וגם לפי דברי המ"א יהיה מוכרח לבאר ההיא דלעיל בסימן שכ"ח סל"א גבי ציצין וצפורן ע"ש ג"כ בשצריך להן וזהו דוחק גדול מאד וכן בתשו' ח"צ סימן פ"ב דחה בב' ידים מחמת קושיא זו. והנה הגר"א כתב דהשו"ע סתם פה להלכה כדעת הרמב"ם במשאצ"ל דחייב אך מה נעשה בקושית כל האחרונים שהטוש"ע סותרים את עצמן וכנ"ל והנה הריב"ש בסימן שצ"ד [והובא לעיל בסימן ש"ג וגם בסימן זה] כתב דמלאכת הגזיזה חשיבא מלאכה לכו"ע אפילו אין צריך להשער דגזיזה היתה במשכן שלא לצורך הצמר והשער רק לצורך העור כגון בעורות תחשים וע"כ חייב כל שהוא לצורך גופן אף על פי שאינו צריך לשער ומלאכה הצריכה לגופה היא עכ"ל וכיוצא בזה ממש כתב מורו הר"ן בחידושיו על שבת וז"ל מחלוקת ביד פרש"י משום גוזז שאע"פ שאינו צריך לגיזה הואיל והוא צריך ליפות עצמו בגיזה זו אף בזה חייב משום גוזז דומיא דגוזז את השלח שהוא חייב משום גוזז ואף במקום שאינו צריך לגיזה אלא שישאר העור בלא שער כדי שיהא ראוי לעיבוד עכ"ל ואפשר לומר שזהו דעת הטוש"ע ושלא כדעת התוס' ומצאתי בת' ח"צ שהוא הסכים ג"כ דדעת הטוש"ע הוא כדעת הרמב"ם ושלא כדעת התוס' והנה ראיתי בספר סדרי טהרה שתמה על הח"צ בזה שהסכים לדעת הרמב"ם וכתב דהלא הרא"ש כתב בהדיא בבכורות כ"ה וגם הביא שם כן בשם הרמב"ן דתלישת הצמר מן הבהמה קודם שחיטה וכן הנוצות מן העוף הוא מלאכה שאצ"ל וע"כ דהם ס"ל ג"כ כדעת התוס' ובאמת לאו ראייה הוא כלל כמו שדחה הוא בעצמו אח"כ דשאני התם דהאי תלישה לאו לצורך העור אלא לצורך השחיטה אבל היכא דהוא לצורך העור אף על פי שאין צריך לגיזה ס"ל דחייב וכמ"ש בגוזז מן השלח וכן נמי בענייניו כיון שהוא נוטל הצפרנים או השער להתיפות את עצמו מקרי זה לצורך גופו וכנ"ל בשם הר"ן. והנה השתא שבררנו דסוגיא זו דשבת צ"ד ע"ב ע"כ מיירי בשאינו צריך להשער והצפרנים ע"כ אנו מוכרחין לומר מעוד כמה גדולי הראשונים דס"ל ג"כ כדעת הרמב"ם שוה"ר"ן הנ"ל הלא המה הר"ח והרמב"ן והסמ"ג והרא"ש ונבארם אחד לאחד. הר"ח דהוא בעצמו פסק כר"ש והוא ג"כ פסק בענייניו בהדיא דבכלי חייב חטאת וגם הרמב"ן דהוא בעצמו הביא בפרק כל כתבי והוכיח שהרי"ף פוסק כר"ש והכא הרי"ף בעצמו העתיק כל הסוגיא דציצין וצפורן וגם הרא"ש והסמ"ג דהם הסכימו בהדיא דהלכה כר"ש דמשאצ"ל פטור ואפ"ה העתיקו שניהם כל הסוגיא דציצין וצפורן ודמלקט שחורות מתוך לבנות דיש בהן חיוב חטאת וע"כ אנו צריכין לומר דכל אלו הפוסקים ס"ל כהר"ן וריב"ש הנ"ל דזה מקרי צורך גופן ולפיכך סתם השו"ע להלכה כן. והנה ראה ראיתי שהגר"א בסימן זה כתב דמסוגיא זו ראייה לפסק הרמב"ם דמשאצ"ל חייב אבל לפי דברי כל הגאונים הנ"ל שס"ל דמשאצ"ל פטור ואעפ"כ העתיקו כולם הסוגיא ע"כ דס"ל כר"ן וריב"ש הנ"ל ועיין בסימן שט"ז סוף סעיף חי"ת בבאור הגר"א שמצדד שם דהלכה דמשאצ"ל פטור וע"כ דהוא מראה פנים לכל שיטה שיש לה מקור גדול בתלמוד. . . .

7. שולחן ערוך יורה דעה הלכות גדה סימן קצח

סעיף יח

כב (ט) <יח> צואה שתחת הצפורן <יט> שלא כנגד הבשר, חוצץ; כנגד הבשר, אינו חוצץ. ובצק שתחת הצפורן, אפילו כנגד הבשר חוצץ. ואיזהו שלא כנגד הבשר, זה שהצפורן עודף על הבשר. ולפי שאינן יכולות לכוין מה נקרא כנגד הבשר או שלא כנגדו, כג נהגו הנשים ליטול צפרניהם בשעת טבילה.

סעיף כ

יט [דוקא בצק שתחת הצפורן חוצץ, <כ> אבל הצפורן עצמה אינה חוצצת. ואפילו אם היתה גדולה ועומדת ליחתך ופורחת ועוברת מכנגד הבשר, אינה חוצצת. הגה: מיהו כל זה דוקא שאין צואה או בצק תחתיו בשעה שטבלה. <כא> ומאחר דכבר נהגו ליטול הצפרנים, אפילו אם צפורן אחת (י) נשאר בידה וטבלה, כה (יא) צריכה טבילה אחרת. (הגהות ש"ד) וכן נוהגין.

8. ט"ז יורה דעה סימן קצח ס"ק כא

(כא) ומאחר דכבר נהגו ליטול וכו'. - בהגה' שערי דורא כתב בלשון זה ואם שכחה ולא נטלה צפרניה קודם טבילה אינה חוצצת ובלבד שלא יהא בתוכם טיט ומ"מ טוב להחמיר ותטבול פעם ב' משום דא"א שלא תהא בתוכם טיט עכ"ל ורש"ל העתיק מתשובת מהר"מ בזה דעלתה לה טבילה כל שבדקת תחת צפרניה קודם טבילה ואין שם טיט וצואה ומו"ח ז"ל כתב שנראה לו אפילו אם ברי לה שלא היה שם צואה טבול פעם שנית שהרי איכא למאן דס"ל דאם הצפורן עומד ליקצץ הוא חוצץ כו' ולא דמי לשערו' הראש דרוב הנשים אין דרכן ליקצץ משא"כ בצפרנים דכולם קוצצים והוא חציצה אם לא תקצץ עכ"ל ודבריו תמוהים דהא כל הפוסקים כתבו כאן דאינו אלא מנהג בעלמא ליטול הצפרנים ואינו מן הדין ונ"ל דכל מה שמצינו שצריכה לטבול שנית בשכחה ליטול צפורן היינו כל זמן שלא שמשה עם בעלה קודם שנזכר' לדבר אבל אם אחר ששמשה נזכרת אין להחמיר עליה ולהצריכה טבילה שנית כיון שאין זה אלא חומרא בעלמא ואפילו אם אין ידוע לה שלא היה שם טיט וצואה דמשמע מהגה' ש"ד ותשובת מהר"ם דלעיל שצריכה מדינא טבילה שנית היינו כל זמן שלא שמשה עם בעלה אבל לא אח"כ דהא אפילו אם היה שם צואה מדאורי' אינו חוצץ דרובו ומקפיד בעינן אלא דגזירה דרבנן היא במיעוט המקפיד כדאיתא ריש הסימן אם כן הוה כאן ספיקא דרבנן וכ"ש למ"ש בסעיף י"ח בשם סמ"ג ור"ת דדוקא טיט הנדבק בעינן אף על פי שלא פסקו בש"ע להלכה מ"מ כאן שכבר שמשה ואפשר שהיא נתעברה אם באת להחמיר עליה בטבילה שנית אתה מוציא לעז על אותו הולד וכמו שמצינו בפ"ק דגיטין בלשון זה ואם באת להחמיר עליה אתה מוציא לעז על בניה כן נראה לע"ד ברור ושוב הוגד לי שגדול אחד השיב בתשובה כמו שכתבתי: וכיון שנתברר לעיל דנטילת צפרנים של האשה אינו אלא מצד המנהג שהחמירו על עצמם נ"ל דהא דאיתא במרדכי הלכות נדה והגהת שערי דורא מביאו דאם אירע טבילתה בחול המועד נכון הדבר ששפחה עובדת כוכבים תגלחם לה דאמירה לעובד כוכבים שבות היא ובמקום מצוה לא גזרו ואם אין לה עובדת כוכבים תנקר היטב בטיט שתחת הצפורן עכ"ל היינו דוקא בחוה"מ אבל בשבת ויו"ט אם אירע ששכחה ליטול הצפרנים לא תאמר לעובדת כוכבים שתחתוך לה דכיון שאין מצוה גמורה בנטילת צפרנים דהא אפשר בניקור תחתם לחוד למה נבטל בזה שבות דאמירה לעובד כוכבים שבות הוא ותו דהוא חומרא דאתא לקולא שאע"פ שהעובדת כוכבים חותכת מ"מ אותה ישראלית מסייעת לה על ידי שמטה לה את ידיה וכאילו היא עושה מלאכה זו שאסורה מדאורייתא בשבת ויו"ט וכהיא שמצינו בסימן קפ"א לענין הקפת פיאה שגם הניקף חייב אם סייע בדבר שמטה עצמו אליו להקיפו כו' וזה א"א להשמר ממנו כשתניח לחתוך הצפרנים להעובדת כוכבים בלי הטיית הישראלית את ידיה אליה וא"ל דאין הכי נמי שלא תטבול כשאירע כן בשבת ויו"ט זה אינו דהא גם בחול המועד התירו על ידי שתנקר הצפרנים ולמה יגרע בשבת ויו"ט מאין לה עובדת כוכבים בחול המועד אלא דבר ברור דבשבת ויו"ט לא תחתכם ע"י עובדת כוכבים אלא תנקרם היטב ותטבול ולא החמיר במרדכי לחתוך על ידי עובדת כוכבים אלא בחול המועד דבו הקילו אפי' לחתכם היא בעצמה והכי קי"ל בא"ח סימן תקל"ב בטבילת מצוה אליבא דכ"ע כמ"ש שם רמ"א אלא דהמרדכי שהוא תלמיד מהר"מ דהחמיר דאסור לחתוך הצפרנים בחול המועד כי אם על ידי עובדת כוכבים כמ"ש ב"י שם על כן הוצרך לחתכם על ידי עובדת כוכבים לפי סברתו ולפי מאי דקי"ל בסימן תקל"ב שם להתיר חותכין בח"ה בלי שינוי ובשבת ויו"ט לא תחתכם כלל אלא תנקר אותם היטב כן נ"ל ברור וראיתי מי ששגג בזה וצוה לחתוך ביום טוב ע"י עובדת כוכבי' ולא כוון נכונה לע"ד:

9. ביאור הלכה סימן שמ סעיף א

* וחייב וכו' - . . . והנה באשה ששכחה ליטול צפרנים בע"ש ואירע ליל טבילתה בשבת בודאי לכתחלה נכון לה ליזהר שתאמר לעו"ג ליטלם ביד ולא בכלי דהוא מלאכה גמורה לדעת הרמב"ם אך בא"א לה ביד מצדד המ"א להקל ע"י עו"ג אף בכלי וכדעת נקודות הכסף ביו"ד סימן קצ"ח וכמ"ש למעלה דבזה מקרי מלאכה שאצ"ל שאין כונה שלה להתנאות בזה רק לצורך טבילה ונ"ל דבצפרני רגליה בודאי טוב יותר להתיר ע"י נקור מלהתיר ע"י עו"ג עיין בפ"ת שם בשם מהר"ר דניאל זצ"ל. . . .

10. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף כב עמוד א

... איכא דאמרי: אמיר גופיה כחל עינא מנכרי בשבתא. אמר ליה רב אשי לאמיר, מאי דעתיך - דאמר עולא בריה דרב עילאי: כל צרכי חולה עושין על ידי נכרי בשבת, ואמר רב המנונא: כל דבר שאין בו סכנה - אומר לנכרי ועושה. הני מילי - היכא דלא מסייע בהדיה, אבל מר - קא מסייע בהדיה, דקא עמיץ ופתח! - אמר ליה: איכא רב זביד דקאי כותך, ושניי ליה: מסייע אין בו ממש. . . .

11. תלמוד בבלי מסכת מכות דף כ עמוד ב

תני תנא קמיה דרב חסדא: אחד המקיף ואחד הניקף לוקה. אמר ליה: מאן דאכיל תמרי בארבילא לקי? דאמר לך: מני? רבי יהודה היא, דאמר: לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. רבא אומר: במקיף לעצמו ודברי הכל. רב אשי אומר: במסייע ודברי הכל.

12. חידושי הרישב"א מסכת מכות דף כ עמוד ב

במסייע ודברי הכל. פירש"י ז"ל שמזמין לו השערות, ואיכא דקשיא ליה הא דאמרינן במס' יום טוב (ביצה כ"ב א') לענין מיכחל כותי לישראל ביום טוב וישראל עמיץ ופתח דמסייע אין בו ממש, ולא קשיא, שאין כל המסייעין שוין דמסייע דהתם אין בו ממש שדרך העין למעמץ ומפתח קצת אבל הכא סיוע גדול הוא כשמזמין לו עצמו בשערו, וכש"כ לפירוש רבינו מאיר ז"ל שכתבנו לעיל דבלאו מסייע יש בו לאו ולא בענין סיוע אלא כדי שיהא בו מעשה ללקות עליו, דבמעשה כל דהוא סגי להא, כדאמרינן בעלמא עקימת פיו או עקימת קומה הוי מעשה, וכן פירש הוא ז"ל.

13. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף מב עמוד א

מתני'. נזיר חופף ומפספס, אבל לא סורק. גמ'. חופף ומפספס - מני? ר"ש היא, דאמר: דבר שאין מתכוין מותר, אבל לא סורק - אתאן לרבנן, רישא ר"ש וסיפא רבנן? אמר רבה: כולה ר"ש היא, כל הסורק - להסיר נימין מדולדלות מתכוין.

14. רש"י מסכת שבת דף פא עמוד ב

אבל לא סורק - במסרק, דודאי משיר שיער, ומודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות, אבל חופף ומפספס - פעמים שאינו משיר וכשמשיר, דבר שאין מתכוין - מותר.

15. רמב"ם הלכות נזירות פרק ה

הלכה יד

נזיר חופף על שערו בידו וחוכך בצפרניו ואם נפל שער אינו חושש שהרי אין כוונתו להשיר ואפשר שלא ישיר, אבל לא יסרוק במסרק ולא יחוף באדמה מפני שמשרת את השער ודאי ואם עשה כן אינו לוקה.

16. מגן אברהם סימן שג

כב (פמ"ג) (מחה"ש) שא"א שלא יעקר - כן פרש"י בשבת דף פ"א דהוי פסיק רישיה והקשה בריב"ש סימן שצ"ד דהא בנזיר דף מ"ב אמרינן בהדיא דטעמ' דאסור משום דכל הסורק להשיר נימין מדולדלות שאינו מחוברין יפה קא מכוון עכ"ל, ואפשר דרש"י בא לאשמועין דאפ"י אינו מתכוין להשיר נימין אסור ובגמרא התם מיירי במסרק רך. . . .

17. בית יוסף אורח חיים סימן שג

כו ומשמע מדבריהם שם דלא שרי אלא לחלוק שיערה דכיון דאינה תולשת שער אפילו לחוף ולפספס מותר דקיימא לן (שבת כב, צה.) כרבי שמעון דדבר שאין מתכוין מותר אבל לסרוק במסרק לכולי עלמא אסור וכדתנן בפרק שלשה

מינים (נזיר מב.) נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק ואוקימנא אפילו כרבי שמעון משום דכל הסורק להשיר נימין מתכוין כלומר נימין המדולדלות ב' וסוף פרק המוציא יין (שבת פא:) מייתי הא מתניתין לגבי שבת ופירש רש"י אבל לא סורק במסרק דודאי משיר שער ומודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות ובשלהי פרק במה טומנין (ג:) נמי מייתי לה וכתב רש"י נזיר בחול ככל אדם בשבת. וכ"כ הרא"ש בסוף פרק ב' דביצה (ס" כד) גבי הא דשרי התם (כג.) לקרד הבהמה ביום טוב וזה לשונו תימא דלא מדכר הכא אלא איסור חבורה ואנו רואים כשמגרים הסוסים במגרת של ברזל שתולשין מן השער והוי פסיק רישיה כהיא דתנן נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק וצריך לומר שלא היה עשוי כעין שלנו ולא היה תולש את השער עכ"ל. וכן כתוב בכל בו (שם כו ע"ג) וזה לשונו אין מעבירין על הראש המסרק ואפילו של פיל ואפילו אותו שעושין משער החזיר שאי אפשר שלא יעקרו שערות עכ"ל: ושמעתי שיש מהנדזין בדבר לומר דלדברי הסוברים דלא מודה רבי שמעון בפסיק רישיה אלא בדניחא ליה אבל היכא דלא ניחא ליה לא וכמו שיתבאר בסימן ש"כ (פט.) בס"ד מותר לסרוק דהא לא ניחא ליה בתלישת שערות. ויש לדחות דבריהם דכיון שהוא רוצה להשוות שעריו ויפה ויפה ואי אפשר להשוותו אלא אם כן ישיר קצת שערות הוי פסיק רישיה דניחא ליה וכן נראה מדברי רבינו ירוחם שכתב בנתיב ד' (חלק א', כט ע"ג) גבי גרירת הסוס ביום טוב יש מי שכתב שאפילו בשלנו מותר אף על פי שמשיר שער מאחר שאינו נהנה לא הוי פסיק רישיה כדאמרינן בכתובות להדק נזייתא ביום טוב דמותר ולא דמי לסורק שעריו שהוא נהנה ע"כ. ויש ראייה לדבר מדאמרינן בפרק תינוקות (גדה סז:) דאשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת והטעם מפני שאינה יכולה לחוף בשבת לפיכך התירו לה להקדים מערב שבת וכן פירשו המפרשים. וחפיפה היינו סריקת הראש כדפירש רש"י בפרק מרובה (ב"ק פב:). וכ"כ סמ"ג וסה"ק בהלכות גדה (סמ"ג לאוין קיא דף לח ע"ב, סמ"ק ס"א רצג עמ' שכב) וז"ל אם הוא יום טוב במוצאי שבת או חל טבילתה ליל שני בשבת והיה שני ימים טובים אירעו באחד בשבת שאינה יכולה לרחוץ בהמין כלל ולא לסרוק ראשה כלל אז תרחוץ בהמין מערב שבת ותחוף ותסרוק ע"כ. הרי בהדיא דאסור לסרוק הראש בשבת או ביום טוב וזו היא ראייה שאין עליה תשובה. אחר כך ראיתי בתשובות הריב"ש (סימן שצ"ד) שכתב והאריך להוכיח דאסור לסרוק [מהראיה] שהבאתי ומראיות אחרות:

18. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלז

סעיף ב

ואסור (יג) לכבד הבגדים ע"י מכבדות העשויים מקסמים, * (יד) ה <ג> שלא ישתברו קסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק).

19. משנה ברורה סימן שלז

(יד) שלא ישתברו קיסמיהם - ולפ"ז ה"ה שאסור לכבד הבית [אפילו במרוצף למאן דשרי] [ט] במכבדות העשויות מענפי אילן יבשים שאינם נכפפים דבודאי נשברים כשמכבדין בהם וטעם כ"ז דהוי כמו סותר כלי ואף [י] שמקלקל פטור מ"מ אסור לכתחלה [אחרונים]:

20. ביאור הלכה סימן שלז סעיף ב ד"ה * שלא ישתברו

* שלא ישתברו קיסמיהם - עיין בספר ברכי יוסף בשם מהר"י קשטר"ו ובספר בית מאיר שמפקפקין בזה וגם בספר מאמר מרדכי מצדד דלאו פסיק רישא הוא ומ"מ נראה שאין כדאי להקל בזה דמחזי כעובדא דחול וכמזלזל באיסור שבת וכמו שכתב בב"ה ע"ש: